

Skuodo miesto ir rajono geriamojo vandens kokybė 2019 m.

Siekdama įvertinti tiekiamo geriamojo vandens kokybę UAB „Skuodo vandenys“, pagal suderintą su teritorine valstybine maisto ir veterinarijos tarnyba geriamojo vandens mėginių ėmimo programinei priežiūrai grafiką, ėmė vandens mėginius vandens kokybei nustatyti pagal higienos normos HN 24-2017 reikalavimus. Programinei priežiūrai, per metus tiriamų mėginių skaičius gyvenvietėse, priklauso nuo geriamojo vandens kiekio sunaudojimo per dieną. Vandens paėmimo taškai yra paskirstyti tolygiai Skuodo mieste ir gyvenvietėse. Pasirenkant geriamojo vandens mėginių paėmimo vietas, dažniausiai mėginiai imami padidintos rizikos vietose - mokyklose, darželiuose, ligoninėse, maisto pramonės įmonėse arba iš gyventojų. UAB „Skuodo vandenys“ eksploatuoja vandenvietes ir viešai tiekia geriamąjį vandenį 23 Skuodo rajono gyvenamosiose vietovėse. 2020 m. prisideda ir Šauklių k.

Geriamojo vandens programinei priežiūrai vykdyti, 2019 m. kiekvienai vandenvietei buvo planuota imti mėginius A grupės rodiklių programinei priežiūrai atlikti po 4 kartus (9 rodikliai). Iš viso planuota paimti 92 A grupės mėginius. B grupės rodiklių programinei priežiūrai planuota po vieną kartą, iš viso 23 mėginiai. Per 2019 metus ištirta 765 A grupės rodikliai ir 584 B grupės rodikliai.

2019 metais, nei vienoje bendrovei priklausančioje vandenvietėje, mikrobiologinės taršos rodiklių normos nebuvo viršytos. Dažniausias Skuodo rajono vandenviečių geriamojo vandens kokybės trūkumas – padidintos bendrosios geležies ir amonio koncentracijos, dėl ko viršijamas ir drumstumo rodiklis. Padidintos geležies ir amonio koncentracijos yra gamtinės kilmės, ir su techniniais vandens gavybos pažeidimais ar su požeminio vandeningojo sluoksnio tarša nesusijusios. Vanduo, turintis geležies, žmogaus sveikatai nėra kenksmingas, tai daugiau estetinio diskomforto trūkumas. Požeminiame vandenyje esantis amonis yra kitos prigimties, t. y. mineralinis darinys todėl jis nėra taršos rodiklis ir nekelia tiesioginio pavojaus žmogaus organizmui. Geležies rodikliai viršijami 18-je vandenviečių, iš jų Skuodo ir Mosėdžio vandenvietėse trumpalaikis neatitikimas dėl geriamojo vandens valymo technologinio proceso sutrikimo, amonio rodiklio viršijimas nustatytas 11-je vandenviečių. Vandens kokybės gerinimui 2019 m. Aleksandrijos vandenvietėje įrengti vandens gerinimo įrenginiai (geležies šalinimui). 2020 m. tokius įrenginius planuojama įrengti dar vienoje vandenvietėje, taip pat planuojama atlikti vandentiekių vamzdinių plovimo darbus.

Skuodo rajonas yra šiaurės-vakarų Lietuvos regione, kur gamtiniame vandenyje dažniausiai pasitaikantis biologiškai veiklus cheminis elementas - fluoras. Jo leistina 1,5 miligramo litre vandens. Šis rodiklio viršijimas nustatytas 13-je vandenviečių. Fluoras turi teigiamą ir neigiamą poveikį žmonių sveikatai. Teigiamas poveikis - didėjant suvartojamam fluoro kiekiui, mažėja dantų emalio tirpumas, vykdoma eduonies profilaktika, taisyklingai vystosi augančio organizmo kaulų struktūra ir sistema. Neigiamas poveikis vaikų dantų fluorozės vystymasis. Kai fluoro kiekis didelis, padidėja dantų fluorozės išsivystymo rizika. Pagrindinės problemos, su kuriomis susiduria pernelyg fluoruotą vandenį geriantys žmonės – dantų fluorozė, pažeidžianti dantis jiems formuojantis ir vystantis, taip pat galimi kalcio ir magnio apykaitos sutrikimai. Pasaulinės sveikatos organizacijos duomenimis dantų fluorozė gali išsivystyti danties vystymosi ir formavimosi metu, t. y. iki 8-10 metų amžiaus vaikams. Todėl besilaukiančioms mamoms ir vaikams iki 10 metų svarbu kontroliuoti su maistu ir vandeniu gaunamą fluoridų kiekį. Siekiant išvengti neigiamo fluoridų poveikio, rekomenduojama: kuo mažiau gerti vandens su padidintu fluoridų kiekiu, daugiau vartoti sulčių, pieno ir jo produktų, nes kalcis sunkina fluoro išsavinimą organizme, o vitaminas C ir B1 padeda fluoridui greičiau pasišalinti iš organizmo. Dantų priežiūros priemonės (pastą, skalavimo skysčius) rinktis su mažesniu fluoro kiekiu arba visai be jo. Nevartoti maistui druskos su fluoru, nevartoti maisto papildų, kuriuose yra fluoro. Fluoro iš geriamojo vandens šalinimas reikalauja didelių investicijų.

Žemiau esančioje lentelėje pateikiama dažniausiai pasitaikančių rodiklių, kurių vertės viršija Higienos normos HN 24:2017 reikalavimus.

UAB „Skuodo vandenys“ vandenvietėse atliktų vandens kokybės tyrimų rezultatai

2019 m.

Eil. Nr.	Vandenvietė	Rodikliai (nustatyta vertė)					
		Amonis (norma 0,50 mg/l)	Drumstumas (norma 4 DV)	Bendroji geležis (norma 200 µg/l)	Manganas (norma 50 µg/l)	Arsenas (norma 200 µg/l)	Fluoridai (norma 1,5 mg/l)
1	Skuodo	0,17	1,6; 0,15; 0,63; 2,46	159; 157; 330; 38; 192	<10	<1	1,24; 1,3
2	Narvydžių	0,47	7,1; 4,3; 4,2; 6,0	1391	-	<1	1,1
3	Puodkalių	0,46	2,6; 2,0; 1,7	460	<10	<1	3,7
4	Udralių	0,51	1,4; 3,7; 0,66	250	<10	<1	3,2
5	Krakių	0,46	0,62; 0,44; 1,1	43	<10	<1	4,4
6	Mosėdžio	0,18; 0,28	0,12; 1,6; 0,16; 1,8	545; 22	<10	<1	2,91; 3,1; 1,4
7	Igariai	0,46	8,1; 2,8; 1,7	280	<10	<1	3,19; 3,3
8	Aleksandrijos	0,57; 0,57; 0,47	8,0; 8,0; 4,3; 4,9; 0,08	1073; 150; <30	14	<1	1,1
9	Gėsalų	0,41	2,3; 6,7; 12	1500	32	<1	0,5
10	Ylakių	0,86	0,24; 0,95; 0,51; 8,0	720	18	2,93	0,9
11	Pašilės	0,68	0,5; 0,1; 0,57; 0,59	160	<10	<1	1,8
12	Vižančių	0,51	5,7; 6,7; 5,7; 7,9	1210	47	<1	0,3
13	Barstyčių	0,28	24; 10; 11; 4,0	1870	64	7,26; 7,0; 5,0; 3,0.	0,3
14	Puokės	0,44	0,95; 2,6; 0,53	160	10	<1	3,1
15	Laumių	0,59	0,84; 0,68; 0,41;	210	12	<1	3,4
16	Notėnų	0,5	3,5; 25; 0,63; 0,72	241	-	0,95	2,4
17	Šliktinės	0,61	11; 12; 11; 11	2175	-	4,19	0,3
18	Vindeikių	0,49	1,3; 1,7; 1,4; 0,74	287	-	<1	2,7
19	Šačių	0,78	0,16; 0,54; 1,1; 0,93	220	<10	<1	1,9
20	Rukų	0,69; 0,08	0,14; 0,2; 0,09	54	<10	<1	1,85; 1,9; 0,46
21	Lenkimų	0,011	36; 2,4; 0,31; 0,44	92	13	<1	1,5
22	Žemytės	1,55	10; 20; 11; 24	4071	-	<1	0,5
23	Juodeikių	1,52	2,3; 1,6; 14; 11	1224	-	<1	2,4

- Paryškintos rodiklių vertės nurodo, kad yra viršyta norma.